

Local Sukhothai Accent in Suang Santi's Songs (1966-1982)

Direk Duangloy¹ Phrapalad Raphin Buddhisaro^{2*} and Mallika Phumathon³

¹ Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhonsawan Campus, Thailand

² Department of Political Science, Faculty of Social Science, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

³ Faculty of Management Science, Nakhon Sawan Rajabhat University, Thailand

* Corresponding author. E-mail: raphind@yahoo.com

ABSTRACT

The article is about the vernacular Sukhothai dialect in the songs of Suang Santi (1966-1983), which aims to study the Sukhothai dialect that appears in the songs of Suang Santi. The study method is based on documents, research, and related documents and propose it to be written as an article in the form of an essay. The study found that Suang Santi was a singer and songwriter between 1966-1983 that originated from Sukhothai. Therefore, they used the local language to compose and sing a song. As appears in the song, do not forget the Sukhothai people who appear in the lyrics and the Sukhothai people who appear in the dialogue reflects locality through language Sukhothai dialect. It is unique in both its accent and vocabulary. The tone of the Sukhothai dialect has words that are different from the common language includes tones, vowels, consonants such as r to l, ch to z. Tones have 6 tones such as lao1 lao2 lao3 lao4 lao5. The gradation of sounds is different from the Central Thai language. However, it is said that the Sukhothai dialect is a language that has been described as the language of the Sukhothai people since Sukhothai was the capital.

Keywords: Sukhothai Dialect, Song, Suang Santi

สำเนียงสุโขทัยพื้นถิ่นในเพลงของสรวง สันติ (พ.ศ. 2509-2525)

ดิเรก ค้างลอย¹ พระปลัดระพิน พุทธิสารโร^{2*} และ มัลลิกา ภูมะธน³

¹ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์ ประเทศไทย

² ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประเทศไทย

³ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: raphind@yahoo.com

บทคัดย่อ

บทความเรื่องสำเนียงสุโขทัยพื้นถิ่นในเพลงของสรวง สันติ (พ.ศ. 2509-2526) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาถึงความเป็นภาษาถิ่นสุโขทัยที่ปรากฏในเพลงของสรวง สันติ ใช้วิธีการศึกษาจากเอกสาร งานวิจัย และเอกสารที่เกี่ยวข้องนำมาเขียนเป็นบทความในรูปความเรียง ผลการศึกษาพบว่า สรวง สันติ เป็นนักร้องนักแต่งเพลง ในระหว่าง พ.ศ. 2509-2526 ที่มีถิ่นกำเนิดจากสุโขทัย จึงใช้ภาษาถิ่นมาแต่งและร้องเพลง ดังปรากฏในเพลง ไม่ลืมคนสุโขทัยที่ปรากฏในเนื้อร้องและคนสุโขทัย ปรากฏในบทสนทนา สะท้อนถึงความเป็นท้องถิ่นผ่านภาษา ภาษาถิ่นสุโขทัย มีเอกลักษณ์ทั้งสำเนียงและศัพท์คำเรียก โดยมีวรรณยุกต์ภาษาถิ่นสุโขทัยมีคำที่แตกต่างจาก ภาษากลางทั้งวรรณยุกต์ สระ พยัญชนะ เช่น ร เป็น ล ข เป็น ซ วรรณยุกต์มี 6 เสียง เช่น เล่า เหล่า เล้า เล้า เหล่า การไล่เสียงที่แตกต่างจากภาษาไทยกลาง แต่ก็ถูกกล่าวขานว่า ภาษาถิ่นสุโขทัยเป็นภาษาที่ถูกอธิบายว่าเป็นภาษาของชาวสุโขทัยนับแต่กรุงสุโขทัยเป็นราชธานี

คำสำคัญ: ภาษาถิ่นสุโขทัย, เพลง, สรวง สันติ

© 2023 JAE: Journal of Applied Education

บทนำ

ความเป็นคนพื้นถิ่น หรือคนต่างจังหวัด และในความเป็นต่างจังหวัด จะมีภาษาเป็นของตัวเอง ซึ่งผู้เขียนเป็นคนจังหวัดสุโขทัย มีภาษาสุโขทัยพื้นถิ่น ที่เด่นเป็นสำเนียง โดยใช้ฐานของวรรณยุกต์ เป็นตัวกำกับเสียง ทำให้เสียงแตกต่างไป ซึ่งเป็นลักษณะของแต่ละพื้นภาษาดังปรากฏในภาษาไทยถิ่น 4 ถิ่น (บุญเหลือ ใจมโน, 2560) ได้แก่ ภาษาไทยถิ่นเหนือ ภาษาไทยถิ่นอีสาน (ชมพูนุท ธารีเจียร, 2556) ภาษาไทยกลาง และภาษาไทยถิ่นใต้ (ตามใจ อวิรุทธิโยธิน, 2564) และในภาษาถิ่นไทยใหญ่ๆ ก็จะมีสาขาของแต่ละท้องถิ่น อาทิ ภาษาถิ่นไทยโคราช (พระสิทธิศักดิ์ ธรรมทายาโท (พรมสิทธิ์), เรื่องเดช ปันเขื่อนขัติย์, ปรีชา คณะตนอก, 2563) ภาษาถิ่นไทยสตูล (รัชนิฉาย เอยรอด, 2562) ภาษาไทถิ่นในจังหวัดสกลนคร อาทิ ภาษาญ้อ ภาษาผู้ไท ภาษาโย้ย ภาษาลาวหรืออีสาน ภาษากะเลิง (มุจลินทร์ ลักษณะวงษ์, 2538) ภาษาถิ่นลาวครั้งจังหวัดนครปฐม (จิตกวี กระจำงเมฆ, 2560) ภาษาถิ่นไทยอีกหลายพื้นที่ (พระหน่อแสง อคฺคเสโน, ธนาภัสสร สอนธิรักษ, ศุภาวีร์ เลิศผาติวงศ์ (2563); สุพิชญา ไกรกล และ สุพัทธรา อินทนะ (2558); พินรัตน์ อัครวัฒนากุล (2557); จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ, อรประพิน กิตติเวช, จุฑาภรณ์ อ่อนสุวรรณ (2560); จุฑารัตน์ เกตุปาน (2542) โดยอาจจะมึนนิยาม ความหมายและศัพท์ที่แตกต่างกันไป การออกเสียงแตกต่างกันไป แต่ทั้งหมดเป็นลักษณะเฉพาะของภาษาถิ่นนั้นๆ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดภาษาถิ่น ในการเขียนบทความนี้จะได้ศึกษาเฉพาะภาษาถิ่นสุโขทัย โดยมีส่วนเชื่อมมาจากเพลงของสรวง สันติ ที่นำมาร้องเป็นเพลง “คนสุโขทัย” หรือ “ไม่ลืมคนสุโขทัย” ที่ใช้สำเนียงภาษาพูดถิ่นสุโขทัย มาเป็นส่วนสำคัญในการนำเสนอ เพื่อ

สะท้อนให้เห็นว่าภาษาถิ่นสุโขทัย มีพัฒนาการนับแต่ครั้งกรุงสุโขทัย หรืออาจตีความว่าพ่อขุนรามคำแหงใช้ภาษาสำเนียงแบบนี้เป็นภาษาหลัก และในเวลาเดียวกันก็ยังมีพัฒนาการต่อเนื่องมาจนกระทั่งปัจจุบัน ดังปรากฏในหลายพื้นที่ของสุโขทัย อุดรดิตถ์ พิชณุโลก พิจิตร นครสวรรค์ กำแพงเพชร เป็นต้น ซึ่งในการเขียนบทความนี้จะได้อธิบายและนำเสนอต่อไป

ภาษาถิ่นสุโขทัย

สำเนียงในภาษาถิ่นสุโขทัย เป็นสำเนียงที่ไม่ตรงกับ สำเนียงพูดของชาวภาคกลางมาแต่โบราณ (เคียง ชำนิ, 2543) โดยมีผู้สำรวจพบว่า ภาษาถิ่นสุโขทัยยังใช้กันอย่างแพร่หลายอาทิ ในจังหวัดสุโขทัย พิชณุโลก อุดรดิตถ์ กำแพงเพชร ซึ่งพบในบางพื้นที่ อาทิ ในจังหวัดอุดรดิตถ์ บ้านคังตะเถาตั้งเดิม และคนบ้านทุ่งยั้ง, ท่าเสา, บ้านพระฝาง ยังคงใช้สำเนียงพูดแบบสุโขทัยอยู่ ซึ่งเป็นชุมชนหนึ่งในไม่กี่แห่งใน จังหวัดอุดรดิตถ์ที่ยังใช้สำเนียงแบบสุโขทัยโบราณ ในจังหวัด กำแพงเพชร และพิชณุโลก ส่วนในจังหวัดสุโขทัย ยังพบได้เกือบทุก อำเภอ ยกเว้นในบางพื้นที่ของศรีสัชนาลัย อำเภอทุ่งเสลี่ยมในบางพื้นที่ พิเศษ เจียจันทร์พงษ์ นักวิชาการด้านประวัติศาสตร์ และ ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ ประจำกรมศิลปากร สันนิษฐานว่าสำเนียงการพูดภาษาถิ่นสุโขทัย เป็นสำเนียงดั้งเดิมของคนไทยที่ตั้งถิ่นฐานมา ตั้งแต่อาณาจักรสุโขทัย (พิเศษ เจียจันทร์พงษ์, 2543) นอกจากนี้ยังมีผู้ศึกษาเกี่ยวกับภาษาถิ่นไว้ อาทิ วัฒนชัย หมั่นยิ่ง (2565) คำศัพท์ภาษาถิ่นสุโขทัย (ภาษาถิ่นสุโขทัยสุโขทัยกองไกรลาศ) ที่สะท้อนคิดเกี่ยวกับภาษาไว้ว่า

เก็บข้อมูลโดยการชักข้อมูลผู้บอกภาษาโดยเลือกเขตพื้นที่อำเภอไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย เป็นพื้นที่ศึกษา ผลการศึกษาพบคำศัพท์ภาษาถิ่นสุโขทัยที่ใช้ในปัจจุบันทั้งหมดจำนวน 266 คำ คิดเป็นร้อยละ 50.86 โดยคำศัพท์เหล่านี้เป็นคำศัพท์เฉพาะทั้งที่เป็นศัพท์โบราณและศัพท์ที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ในกลุ่มผู้ใช้ภาษาถิ่นสุโขทัย ข้อมูลทั้งหมดแสดงให้เห็นว่า ภาษาถิ่นสุโขทัย นอกจากจะมีสำเนียงที่เป็นเอกลักษณ์แล้วยังมีคำศัพท์เฉพาะถิ่นอีกด้วย

หรือในงานศึกษาเรื่อง ระบบเสียงและโครงสร้างพยางค์ในภาษาถิ่นสุโขทัย (วัฒนชัย หมั่นยิ่ง, 2565) ที่ศึกษาถึงระบบเสียงและโครงสร้างพยางค์ของภาษาถิ่นสุโขทัย ประกอบด้วย หน่วยเสียงสระ 23 หน่วยเสียง แบ่งเป็นสระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง และสระประสม, 5 หน่วยเสียง, หน่วยเสียงพยัญชนะ 21 หน่วยเสียง โดยสามารถเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายได้ 9 หน่วยเสียง และควบกล้ำได้ 10 คู่, หน่วยเสียงวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง ในด้านของโครงสร้างพยางค์พบทั้งหมด 10 ลักษณะ เช่นเดียวกับภาษาไทยมาตรฐานแต่มีเสียงวรรณยุกต์ที่แตกต่างกัน

ในงานของ พระมหาเทพประภาส มากคล้าย (2558) แนวทางการเสริมสร้างสมานฉันท์โดยใช้กลไกอัตลักษณ์วัฒนธรรมปืกลองมังคละ : ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนภาษาถิ่นสุโขทัย ลุ่มน้ำน่านตอนบน ในจังหวัดอุดรดิตถ์ ที่เสนอข้อมูลการศึกษาไว้ว่า

ในเขตพื้นที่ชุมชนภาษาถิ่นสุโขทัยเหนือสุดของกลุ่มน้ำน่านตอนบน (1) มีความสัมพันธ์กับการแพร่กระจายของดนตรีปืกลองมังคละในอาณาจักรสุโขทัยโบราณ (พุทธศตวรรษที่ 20) จากการเกิดกระแสนิยมดนตรีปืกลองมังคละของผู้คนในอาณาจักรสุโขทัยโบราณ โดยการค้นพบการแพร่กระจายของดนตรีที่เหมือนกับปืกลองมังคละและมีความสัมพันธ์กับชุมชนภาษาถิ่นสุโขทัย, คือ วงต๋ิบแก่ง ในจังหวัดเพชรบูรณ์ (ตะวันออกสุดของอาณาจักรสุโขทัย) และวงกาหลอ ในชุมชนภาษาไทยถิ่นใต้สำเนียงตากใบ (ใต้สุด) (2) ค้นพบการดำรงอยู่และล่มสลายของวัฒนธรรมปืกลองมังคละในชุมชนภาษาถิ่นสุโขทัยเหนือสุดของกลุ่มน้ำน่านตอนบน (พุทธศตวรรษที่ 20 – ปลายพุทธศตวรรษที่ 25) และ (3) ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ดนตรีปืกลองมังคละไม่ได้รับความนิยม

โดยมีข้อมูลว่า ภาษาถิ่นสุโขทัยมีคำที่แตกต่างจาก ภาษากลางทั้งวรรณยุกต์ สระ พยัญชนะ เช่น

ร เป็น ล ช เป็น ซ

วรรณยุกต์มี ๖ เสียง เช่น เลา เหลา เล่า เล้า เล้า เหล่า เช่นคำว่า

เลา เป็น ลักษณะนามของขลุ่ย

เหลา ลักษณะนามของดินสอ

เล่า ลักษณะการเล่าต่อกันฟัง

เล่า คือ ที่อยู่สัตว์ เป็ด ไก่

เล่า คือ คำถามเชิงแนะนำ

เหล่า คือ พวกเหล่านั้น ลูกเต๋าเหล่าใคร

สำเนียงภาษาถิ่นสุโขทัย เสียงวรรณยุกต์จะสลับกันกับ ภาษากลาง เช่น

ตก - ตัก

หก - หัก

ไก่ - ไก่ - ไก่

หมู - หมู

นอกจากนี้ยังมีตัวอย่างที่เป็นคำพื้นถิ่นสุโขทัยที่ปรากฏทางสื่อออนไลน์ ที่สามารถนำมาเป็นฐานในการศึกษาค้นคว้าได้ ดังปรากฏในสื่อออนไลน์ เพลง สำเนียงสุโขทัยเก่าแก่แค่ไหน (สมชาย เดือนเพ็ญ, 2559) ที่นำเสนอว่า ไว้เช่น

ตารางที่ 1 คำศัพท์ภาษาถิ่นสุโขทัย (บางส่วน)

คำศัพท์สุโขทัย	ชนิดคำ	ความหมาย	คำศัพท์สุโขทัย	ชนิดคำ	ความหมาย
จอบ	น.	เสียม	กงแน่ว	น.	ตรงไป
กะบัก	น.	จอบ	เกียม	น.	เตรียม
กะบวก, บวก	น.	หลุม	เอ็น	ก.	เรียก
บักดิน	ก.	ขุดดิน	แหงะ	ก.	เงย(หน้า)
คุ	น.	ถ้ำน้ำ	ซุหัว	ก.	สระผม
ซึ่ปูน	น.	ฝรั่ง (ผลไม้)	กะเถิด	ก.	ขยับไป
หน้าแหน	น.	น้อยหน้า	แจ้ง	น.	สว่าง
สั้มมะซ่า	น.	พุทรา	ตอดตอ	น.	ตึกแก
สั้ม	น.	เปรี้ยว	แมงกะบี	น.	ผีเสื้อ
เส้นแกร่อน	น.	วันเส้น	เด่น	น.	มานั่ง
ปลาเกือ	น.	ปลาเค็ม	ด็อก	น.	ตุ้มหู
ปลาเห็ด	น.	ทอดมัน	โต้นะ		โน่นแน่ะ
ยางวง	น.	หนังยาง	ตักกะเดี้ย	น.	ลูกน้ำ
แฉ่มยาง	น.	หนังสติก	รถเบาะ	น.	รถบัส
ถุ้งซ็อบแซ็บ, ถุ้งยาง	น.	ถุก๊อบแก็บ	ฮะรถ	ก.	โบกรถ
ผ้าด้อย	น.	ผ้าเช็ดหน้า	ลื้อ	น.	เกวียน
เกือก	น.	รองเท้า	ยองรถเคื่อง	ก.	ซ้อนมอไซ
อีหนิด	น.	จังหวัด	ยังก่อน	ก.	หยุดก่อน

ตารางที่ 1 คำศัพท์ภาษาถิ่นสุโขทัย (บางส่วน) (ต่อ)

คำศัพท์สุโขทัย	ชนิดคำ	ความหมาย	คำศัพท์สุโขทัย	ชนิดคำ	ความหมาย
ไอ้แก้ม	น.	จิ้งจก	มุ่น, มอด	ก.	ลอด
จั่ง		ชน โคน ถูก	ไน้	ก.	ละลาย
นุง	ก.	ไม่กรอบเพราะโดนลม เช่น ขนมที่ทิ้งไว้	หยุด	ก.	เหี่ยว
สะนั้น		อย่างนั้น	ห้งอม	น.	คนแก่ เช่น ปู่ย่าตา ยาย
ลิว	ก.	โยน	อิมวี่ตัว	ก.	ขูลมุน
ด่าแล้วยังไม่ระง้อย หนา		ด่าแล้วยังไม่สำนึก	ปูเสื่อดูเสื่อ		ปูเสื่อดูเสื่อ
พาหมูไปกินหมู		พาเพื่อนไปกินหมู	ยู้คขึ้นเข้าจนเจ็บเขา		เข็นครกขึ้นเขาจน เจ็บเขา

ที่มา: สมชาย เดือนเพ็ญ (2559)

โดยข้อมูลในตารางสามารถอธิบายเสริมได้ ดังปรากฏในข้อมูลแหล่งเดียวกันว่า

สำเนียงสุโขทัยเลียนแบบได้ยาก เพราะมีการผันวรรณยุกต์ที่เป็นเอกลักษณ์เช่น ผันเสียงเอกเป็นจัตวา ผันจัตวาเป็นเอก เช่น ไข่มัน คือ ไข่มัน(lipid) ไข่แดง คือ ไข่แดง (egg yolk) สำเนียงสุโขทัยมีคำศัพท์ที่ปัจจุบันภาษาไทยกลางไม่มีความหมายแล้ว เช่น บก แปลว่า ลดลงไปจากเดิม, ยูลงไป (ภาษาไทยกลางยังเหลือแค่ บกพร่อง) สำเนียงสุโขทัยมี ปรากฏาวิเศษณ์เฉพาะตัวเช่น มือหรือเมาะ=มัย ไหม เช่น ไปด้วยกันเมาะ=ไปด้วยกันไหม เกียหรือไก่=หรือ จริงหรือ เช่น ไปวัดมาเกีย=ไปวัดมาหรือ สำเนียงสุโขทัย จากวรรณคดีเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน พระไวยถูกเสน่ห์ (วัชรญาณ, 2566)

สามวันครั้นถึงเมืองสุโขทัย เสียงชาวเหนือเกือโกไปทุกบ้าน

แลเห็นจวนเจ้าพระยาฝางกระดาน ฝักุมารบอกพลายชุมพลพลัน

และ

อ้ายทิดโบกมือบอกให้ออกเรือ พลพายชาวเหนือเสียงเกือโก

ยังไม่เคยเลยพ้อพายอย่างไร ทำขวัญไขว่เกะกะกิดกันเอง

ภาษาสุโขทัยปัจจุบันได้รับอิทธิพลจากภาษาภาคกลางมากที่สุด แต่ก็ยังคำศัพท์ดั้งเดิมหลงเหลืออยู่มาก โดยเฉพาะใน จ.สุโขทัย, อ.ลับแล จ.อุตรดิตถ์, อ.พรานกระต่าย จ.กำแพงเพชร, อ.วัดโบสถ์ จ.พิษณุโลก, บ้านตาก จ.ตาก

หากพิจารณาแล้วภาษาสุโขทัยโบราณมีคำศัพท์คล้ายภาษาลาวล้านช้างและล้านนามากที่สุด สังเกตจากจารึกต่างๆ และมีความสัมพันธ์ห่างๆกับคนไทดั้งเดิมในสิบสองจุไทยของเวียดนามเหนือ เพราะมีคณวิจยเรื่องที่มาของคำเรียกป็นักชัรชวด ฉลุ ขาล ฯลฯ ตรงกับคำเรียกชื่อสัตว์ในภาษาเหมือง (Muong) ซึ่งเขมรก็รับมาใช้เหมือนกัน คนจึงมักเข้าใจว่าชวด ฉลุ ขาล เป็นคำเขมร จริงๆ แล้วเขมรเรียกหนูว่า “ก๊อนดาล” แต่เวียดนามกับเหมืองเรียก “จวด” ซึ่งคล้ายชวด และสุโขทัยยุคต้นใช้ทั้งป็นักชัรชวด ฉลุ ขาล คู่กับระบบปีนไทย เช่น ใจ้ เปล้า วันกาบใจ้ ฯลฯ ซึ่งคล้ายๆ ล้านนาและจีนด้วย จึงเป็นไปได้ว่าบรรพบุรุษราชวงศ์พระร่วงอาจอพยพมาจากลุ่มน้ำแดง ผ่านลุ่มน้ำป่าสักเพชรบูรณ์มาตั้งรกรากที่ลุ่มน้ำยม-น่าน (สายพ่อขุนผาเมือง) และกลายเป็นบรรพบุรุษของคนในภาคเหนือตอนล่างในปัจจุบัน ซึ่งเรียกว่า “ชาวไทเลื่อง”

หรือ “ไทเลิง” (คนโคราชคือ “ไทเบ็ง”) สนใจหาบทความเรื่อง “คนไทยยุคบุกเบิกมาจากลุ่มน้ำแดงในเวียดนาม หลักฐานจากภาษาในปฏิทินโบราณและจารึก” (วิไลวรรณ ขนิษฐนันท์, 2529)

ในจารึกได้กล่าวถึง “ชาวเลียง” บ่อยมาก โดยเฉพาะใน “จารึกปู่สบลห่าน” หรือ “จารึกปู่ฟ้าพิน” ได้เล่าถึงความสัมพันธ์ทางสายเลือดระหว่างชาวไทเลียงแห่งแคว้นสุโขทัยกับไทกาเวแห่งเมืองน่าน ก่อนที่น่านจะถูกตกอยู่ใต้อำนาจของไท-ยวนล้านนาและถูกดูดกลืนทางวัฒนธรรมในสมัยพญาติโลกราช สังเกตว่าภาษาสุโขทัยมีเสียงวรรณยุกต์คล้ายภาษาล้านนาตะวันออกคือสำเนียงน่านและแพร่มากและมักจารึกด้วยอักษรสุโขทัย แต่ปัจจุบันคำศัพท์ภาษาสุโขทัยจะคล้ายภาคกลางมากกว่า

ตอนหนึ่งของจารึกปู่ฟ้าพินที่พบที่วัดมหาธาตุสุโขทัย เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างชาวเลียงเมืองสุโขทัยกับชาวกาเวเมืองน่าน(ปัว) ที่สืบเชื้อสาย(บรรพบุรุษ)มาจากที่เดียวกัน

“(ส) บถด้วยกันนี้จึ่งให้ไต่แก่ (อารัก)ษทั้งหลายอันมีในน้ำในถ้ำ
(ว)งสาหน พระยาผู้ปู่ ปู่พระยา ปู่เริง ปู่มุง ปู่พอง ปู่ฟ้าพิน(ผ)ากอง ปู่พระยาคำ
ฟู (พระ)ยาผากองเท่านั้น คำพงศ์กำว(ผ)สิทธิแล
แต่นี้คำพงศ์ ผิปู่ผาคำ (ผ)งผู้หวาน ปู่ขุนจิต ขุนจอต ปู่พระยาต(รือ)นทราทิตย ปู่
พระยาบาน ปู่พระยารามราช ปู่ใสส(ส)งคราม ปู่พระยาเลอไทย ปู่พระยาจวันนัทม ปู่
(พระ)ยามหาธรรมราชา พ่อจ่าเมือง พ่อเลอไทย แล(ละ)ไท)ยผู้ดีมีชาวเลียงเท่านั้นแล”

ภาษาสุโขทัยเคยใช้กันทั่วไปในดินแดนที่ฝรั่งเรียกว่า “Upper Siam” คือภาคเหนือตอนล่างลุ่มน้ำปิง ยม น่าน สะแกกรัง และป่าสักเหนือ ใต้สุดอยู่ที่ตรอกภาษีซุง จ.ชัยนาท อันเป็นขอบของพื้นที่แคว้นสุโขทัยเดิม ต่อมาชัยนาท อุทัยธานี นครสวรรค์ พิจิตรก็ถูกสำเนียงอยุธยากลืนหายไปเรื่อยๆ แต่ยังเหลือร่องรอยของคำศัพท์และสำเนียงเหนือๆหลายคำ ส่วนสำเนียงสุโขทัยก็ยังคงหลงเหลือใน จ.สุโขทัยและอุดรดิตถ์เป็นหลัก

ว่าด้วยเรื่องเทครัว ยังมีหมู่บ้านในสุโขทัยและอุดรดิตถ์ โดยเฉพาะ “บ้านคั่งตะเภา” ทำเหนือ ทำเสา ต.ทุ่งยั้ง อ.ลับแล และ อ.เมืองอุดรดิตถ์ ที่อดีตคือเมืองสวางคบุรีหรือก๊กเจ้าพระฝางในสมัยธนบุรี ที่มีนักวิชาการสืบไปพบว่าคนที่สืบเชื้อสายมาจากคนสุโขทัยยุคเก่า เพราะยังมีญาติโยมที่ถูกถวายให้วัด ไม่ต้องออกรบ จึงยังสืบเชื้อสายและรักษาภาษาสุโขทัยไว้จนทุกวันนี้

ภาษาสุโขทัยปัจจุบันแบ่งเป็นสำเนียงเก่าเช่น บ้านกล้วย บ้านกง บ้านคั่งตะเภา และสำเนียงใหม่ เช่น สวรรคโลก สำเนียงเก่าไม่เอากจะออกเสียงคล้ายจัตวาหมดเช่น พ่อ แม่ สำเนียงเก่าจะออกเสียง ผอ แหม แต่สุโขทัยใหม่จะ พ่อ แม่ เหมือนภาคกลาง (สมชาย เดือนเพ็ญ, 2559)

จากข้อมูลด้านบนเป็นข้อความที่ปรากฏในระบบสื่อออนไลน์ (สมชาย เดือนเพ็ญ, 2599) เป็นการสะท้อนคิดและตีความเนื่องด้วยภาษาสุโขทัย จึงยกมาปรับให้เป็นข้อมูลสนับสนุนต่อประเด็นภาษาถิ่นสุโขทัย ประหนึ่งเป็นหลักฐานที่ผ่านกระบวนการตีความและให้คำอธิบายเพิ่ม โดยภาษาถิ่นสุโขทัย จะมีลักษณะภาษาที่ห้วน อาจตีความว่า “เหนือ” และสำเนียงแข็ง โดยมีเอกลักษณ์เป็นของพื้นถิ่นตัวเอง ประสบการณ์ของผู้เขียนในฐานะคนถิ่นสุโขทัยบ้านสวน ได้เคยสอบถามครูสุทิน เยไ้ โรงเรียนวัดฤทธิ์ บ้านสวน สุโขทัย ในฐานะที่เป็นครูและใช้ภาษาไทย รวมทั้งสอบถามจากข้อมูลอื่นๆ จากผู้รู้ทั้งจากงานวิจัยและมีผู้รู้ได้ เรียบเรียงเอกสาร ตระกูลภาษาถิ่นไทยไว้จำนวนมาก มาเรียบเรียงเป็นภาษาถิ่นสุโขทัยบ้านสวน (ดิเรก ค้างลอย, พระปลัดระพิน พุทธิสารโร, 2563) ที่สะท้อนถึงเอกลักษณ์ของท้องถิ่นตนเอง และมีลักษณะร่วมกับภาษาสุโขทัยใน

องค์กรร่วม พร้อมได้ข้อสรุปว่าภาษาถิ่นสุโขทัย เป็นมรดกทางวัฒนธรรมและภาษาร่วมกับภาษาถิ่นในประเทศไทยอื่นด้วยเช่นกัน

สรวง สันติเป็นใคร ?

เมื่อจำเพาะไปที่ภาษาถิ่นในเพลงของสรวง สันติ จึงให้เกิดคำถามต่อไปกรณีคนเกิดไม่ทันว่า เขาเป็นใคร ก็ต้องตอบไปว่า สรวง สันติ เป็นคนสุโขทัย แต่ที่พิเศษตรงนำมาร้องเป็นเพลงเพื่อยืนยันถึงความเป็นภาษาถิ่นสุโขทัย เช่น ไม่ลืมสุโขทัย คนสุโขทัย (เพลงพูด) ที่ใช้สำเนียงสุโขทัย ร้องเป็นเพลงผสมการพูดในแบบเพลงของเพลิน พรหมแดน (พ.ศ. 2482-อายุ 84 ปี) โดยสรวง สันติ เป็นชาวตำบลบ้านไร่ อำเภอสรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย มีผลงานการร้องเพลงแต่งเพลง ระหว่าง พ.ศ. 2509-2525 เคยอยู่กับวงดนตรีจุฬารัตน์ของक्रमงค อมาตยกุล (พ.ศ. 2461-2532, 71 ปี) ในการแต่งเพลงจะใช้ชื่อนามสกุลจริงว่า จำรงค์ เป็นสุข เกิด พ.ศ. 2488 ตาย พ.ศ. 2525 เสียชีวิตขณะอายุ 37 ปี (1) สรวงเป็นคนสุโขทัย เหมือนผู้เขียน พูดและใช้ภาษาถิ่นสุโขทัยในการร้องเพลงในหลายๆ เพลงอาทิ เพลงคนสุโขทัย ไม่ลืมสุโขทัย โดยสมัยหลังจะมีอีกหลายท่านและโดยเฉพาะปัจจุบันภาษาพื้นถิ่นได้ถูกมาเรียบเรียงเป็นเพลงแต่งเพลงจำนวนมาก (2) เพลงที่สรวง สันติร้องส่วนใหญ่เป็นเพลงที่ผู้เขียนคุ้นชิน และสามารถฮัมไปได้หลายเพลง มาประหนึ่งว่าเป็นแฟนคลับ เช่น ดุจดีย์ เม่าให้ลืมเมีย ควาย คนสุโขทัย ซึ่งเป็นเพลงทำนองสนุก ฟังสนุก ทำนองสำหรับรำวงหรือการเต้นรำ

ภาพที่ 1 สรวง สันติ กับเพลงที่เป็นเอกลักษณ์ โดยเฉพาะเพลงคนสุโขทัย (ภาพออนไลน์)

สรวง สันติ เป็นนักประพันธ์เอง และนักร้อง โดยเสียชีวิตเมื่อวันที่ 22 มกราคม พ.ศ. 2525 เวลา 23.00 น. โดยประมาณ ขณะเดินทางไปจังหวัดปราจีนบุรี พร้อมกับหมอเอื้อ อารีย์ หรือ วิรวด ปานเจริญ นักวิ่งเชียร์แผ่นเสียงที่มีชื่อเสียง รวมถึง ศักดิ์รินทร์ วัชรศักดิ์ และมีผู้หญิงอีก 1 คน เพื่อนำแผ่นของ “จิตณรงค์ ไม้ทอง” ไปโปรโมท ระหว่างทางรถเก๋งที่ขับไปเกิดชนประสานงานกับรถสิบล้อ ทำให้ “เอื้อ อารีย์” ศักดิ์รินทร์ วัชรศักดิ์” และผู้หญิงที่นั่งไปด้วยเสียชีวิตคาที่ ส่วน “สรวง สันติ” ไปเสียชีวิตที่โรงพยาบาล ในวันรุ่งขึ้นคือ 23 มกราคม พ.ศ. 2525 สรวง สันติ เสียชีวิตเมื่ออายุได้ 37 ปี และมีบุตร 3 คน คือเด็กหญิงแจ่มใส เด็กชายอยู่ยง-คงกระพัน ซึ่งเป็นคู่แฝด โดยเพลงที่ร้องเองอาทิ น้ำมันแพง ข้อยั่วแม่่นบ โอ้ยมันบ่แน่ดอก 1-2-3 ด่วนสองแถว 900โรงจำนำ ขึ้นขึ้นลงลง ภูเก็ต รักเมียเสียเพื่อน ผู้ยิ่งใหญ่ คนสุโขทัย ไม่ลืมสุโขทัย เป็นต้น และเพลงที่แต่งให้นักร้องอื่นๆ ร้อง อาทิ สาว ต.จ.ว. ไพจิตร อักษรณรงค์ รักสิบล้อต้องรอสิบล้อมง และสวายน้อย วง

รอยัลสไปรท์ ส่วนเกิน ตำแหน่งที่ไม่ต้องการ ดาวใจ ไพจิตร (พ.ศ.2497-) จากเธอที่บึงบอระเพ็ด เพลิน พรหมแดน (พ.ศ. 2482-) หนูนอนต่างแขน สุชีเถิดที่รัก พนม นพพร (พ.ศ.2489-2566, 77 ปี) คอหึ่งเป็นผิง ประจวบ จำปาทอง (พ.ศ. 2483-2557, 74 ปี) ด่วนจีไปรษณีย์จำ แต่งให้ เสียงทิพย์ ปทุมทอง (พ.ศ.2492-) จองไว่ก่อน แมน เนรมิต (พยุ่ง ทองเมือง หลวงฯ พ.ศ. 2488 -) ซ้อยเว้าแม่นบ่ และเอาใจฉันตั้งแต่วันนี้ นันทิดา แก้วบัวสาย (พ.ศ.2503-) ความสาวไม่สำคัญ วินัย พันธุรักษ์ (พ.ศ. 2490-) คิดแล้วกลุ้ม พุ่มพวง ดวงจันทร์ (พ.ศ. 2504-2535, 30 ปี) เล่นไม่ยาก เกรียงไกร กรุณสยาม (พ.ศ. 0000) ที่ยกมาต้องการสื่อสารว่าสรวง สันติ เป็นนักแต่งเพลง นักร้อง ที่นำภาษาถิ่นมาใช้ในการประพันธ์เพลง ร้องเองและเป็นเอกลักษณ์ ในแบบภาษาถิ่นสุโขทัย

ภาษาถิ่นสุโขทัยในเพลง

นักร้องชาวสุโขทัยอาจมีจำนวนหลายคนทั้งชินกร ไกรลาศ (พ.ศ.2489-2560, 70 ปี) ศิลปินแห่งชาติสาขา สาขา ศิลปะการแสดง (นักร้องเพลงลูกทุ่ง) ประจำปีพุทธศักราช 2541 ชาวบ้านกง ระพิน ภูไท (บุญมี เรืองรัมย์, พ.ศ.2490-2524, 33 ปี) พรนิมิตร มิ่งขวัญ ภูจิต ภูสว่าง (เลี่ยน สอนโต, พ.ศ. 2493- ชาวบ้านกล้วยสุโขทัย) จันทรา อีระวรรณ (คนสวรรค์โลก) สุพรรณ สันติชัย (ชัยธรรม ไกรสีกาจ, พ.ศ.2496-) ชาวบ้านกง เจ้าของเพลง ยืนร้องให้คอยใคร โดยประวัติมีว่าสุพรรณได้รู้จักกับ ระพี เรือนเพชร (นักแต่งเพลง) และได้แต่งเพลง “ยืนร้องให้คอยใคร” โดยที่มาของเพลง “ระพี” ถาม “สันติชัย” ว่า บ้านอยู่ที่ไหน ? สุพรรณ ตอบว่า กงไกรลาศ จึงเป็นที่มาของเพลง ที่มีท่อนจำที่ว่า...จะไปบ้านกงหรือจะไปลงสุโขทัย..” หรือ ทิว สุโขทัย (ประคอง สันจันทร์ 2488-2513, 25 ปี) เจ้าของเพลงคน จ้อเพราะรัก ดาวเหนือ (ลูกกรุง) สุโขทัย คิดถึงพี่หน่อย (ต่อมาเปลี่ยนชื่อเพลงเป็น คิดถึงพี่ไหม ร้องโดย ศรศิรี ศรีประจวบ/จักรพันธ์ อาบครบุรี) กับประโยคที่ว่า “...คิดถึงพี่หน่อย นะกลอยใจพี่ ห่างกันอย่างนี้น้องคิดถึงพี่บ้างไหม...” นอกจากนี้ยังมีข้อมูลว่าคนกงไกรลาศ 2 คน คือทิว สุโขทัย กับชินกร ไกรลาศ ซึ่งเป็นนักร้อง ได้ยืนสนทนากันด้วยสำเนียงภาษาถิ่นสุโขทัย แล้วครูไพบูลย์ บุตรขัน (พ.ศ. 2461 –2515) นักแต่งเพลงได้ยืนสำเนียงฟังใจต่อเอกลักษณ์ของสำเนียงนั้น จึงนำมาแต่งเพลง “ฝนเดือนหก” กับประโยคที่ว่า “...อย่างเข้าเดือนหก (หก)...ฝนก็ตก (ตก) ปรอยๆ...ถามว่าฝนเอ๊ยทำไมจึงตก(ตก)...” (สมชาย เดือนเพ็ญ, 2559) ประเด็นสาระสำคัญที่อยากนำมาเล่าคือ ภาษาถิ่นสุโขทัย ซึ่งสรวง สันติ นักร้องนักแต่งเพลงได้นำมาร้อง อาจจะใช้คำว่าน่าจะเป็นคนแรกๆ ด้วยไม่เคยได้ยินคนอื่น และต่อมามีนักร้อง รุ่นหลังอย่าง ดวงตา คงทอง ได้ร้องเพลง “น่าทำปิ่นลั่นไซ” (พ.ศ. 2542) หรือ โย่ง เชิญยิ้ม ร้องในเพลง คนโขทัย ซึ่งทั้งหมดเป็นเพลงสำเนียงภาษาถิ่นสุโขทัย หรือบางคำของสำเนียงที่ถูกนำมาใช้เป็นส่วนหนึ่งของเพลง เป็นภาษาถิ่นที่สะท้อนเอกลักษณ์ บุคลิกของคนได้เป็นอย่างดี

ภาพที่ 2 นักร้องชาวสุโขทัย ชินกร ไกรลาศ ศิลปินแห่งชาติ ระพิน ภูไท และ ทิว สุโขทัย (ภาพออนไลน์)

สรวงสันติ ในเพลงที่ปรากฏในความเป็นเพลงสำเนียงภาษาสุโขทัย พบได้ที่เพลงของสรวงสันติ ที่จะสามารถนำมาเทียบเคียงได้ คือ

ตารางที่ 2 เทียบเพลงไม่ลืมสุโขทัย และ คนสุโขทัย ของสรวง สันติ

เพลง	เนื้อร้อง	ลักษณะเพลง
ไม่ลืมสุโขทัย	ไอ้ เสียงเพลงวังเวงกังวาล ไม่ใช่สำเนียงสุพรรณ หรือว่าอีสานถิ่นไกล สำเนียงขอบกล เพราะเป็นคนสุโขทัย ถึงจากมาไกลแสนไกล ส่วนหัวใจไม่ลืมไม่ลืม ไอ้ คีนั่นสุขสันต์ไม่เบา สัญญาใต้ต้นหมากพร้าว สองเรารักกันดูดีมี ท่ามกลางแสงจันทร์ พรำรำพันว่าจะไม่ลืม ยังจำฝังใจดูดีมี ไม่เคยลืมสุโขทัย (*) รัก เจ้าเฝ้ารักไม่จาง ถึงตัวอยู่ห่าง อยู่ห่าง ต่างแดนแสนไกล ไม่ลืมบ้านเกิด เมืองกำเนิดแห่งอักษรไทย ไม่ลืมกระทั่งขวัญใจ อยู่แสนไกลฝากใจส่งมา ไอ้ น่องนางจรงรอยเขย อย่าเพิ่งลืมพี่เสียเลย ที่เคยรักร่วมกันมา ถึงตัวอยู่ไกล ส่วนหัวใจไม่ไกล แก้วตา คอยนะคอยจนปีหน้า จะกลับมาสุโขทัย	ใช้สำเนียงร้องเป็นสำเนียงสุโขทัยตลอดทั้งเพลง
คนสุโขทัย	(*) นักรถทัวร์จะไปกรุงเทพจะไปเที่ยวท่องให้ทั่ว ถิ่นฐาน เขาเล่าลือนักหนาว่าช้านานว่าสาวเมืองกรุงเทพน่ารับประทาน ทุกข์ทนเฝ้าถ่านรกรบรวมนเงินทอง นิมิตแท่นเจ้ารถทัวร์ ไม่กระทบกระเทือนกระท่อนกระแท่น (บทพูด) (ส.) นี่ถึงแล้วหรือกรุงเทพ (ญ.) นี่พญาไทลงจะไปไหนหรือลง (ส.) อ้อเข้าทำไอ้เที่ยงมันพูดถูก บอกให้ลงรถที่พญาไทแล้วต่อสองแถวไปตามถนนราชวิถี แล้วไปพบกันที่ภูเขาทอง จะพาเที่ยวให้ทั่วกรุงเทพ แล้วค่อยไปทอดกฐินกันที่นครปฐม ไอ้ลงออกไปที กลับมาไม่ถูกเติมทุน (ญ.) แหมถ่านนิตเดียวแท้ๆ พูดเป็นท่องเลยลูก (ร้อง) ต่อสองแถวไต่เดินไต่ดวน แม้มันติดตรวน ตระเวนทั่วแดน เทเวศร์ บางโพ บุคโล บางแสน บางปิ้ง บางโพ ตลาดพลู บ้านแพน สามวันจึงแล่นถึงภูเขาทอง เจอะเพื่อนพ้อง สมปอง ดั่งใจเที่ยวเกล่เกล่ ทะลุทะลวงทะล่อทะล่อ (สรวง) นี่หมู่ว้ม ช่วยผมทีเถอะ (ตำรวจ) เรื่องอะไรเล่าลูก (ส) ไอ้เที่ยงอะซี เพื่อนกันแท้ๆ มันไม่น่าทำ (ต) มันทำอะไรเข้าเล่า (ส) มันโทรไปสุโขทัยบอกให้ผมมาเที่ยวกรุงเทพ มันจะพาเที่ยวให้ทั่วทุกที่ (ต) แล้วมันทำไมอีกเล่าลูก (ส) ผมรู้ไม่ทัน เลยเสียทำไอ้เที่ยง มันพาเที่ยวเกือบทั่วกรุงเทพ พอถึงวัดตากหรายทอง ไอ้เที่ยงชวนแะเข้าไปเที่ยวผู้หญิงเขาที่นั่นเขาเข้าทำ ผู้หญิงที่นั่น ไม่ยอมนั่งผ้าถุง (ต) จู้ๆ จริงๆ หรือลูก	ใช้บทสนทนาสะท้อนสำเนียงภาษาถิ่นสุโขทัย โดยสรวง สันติผู้ร้อง ใช้เทคนิคการเล่นคำ ในบทพูด บทขับร้อง โดยอักษร ท เช่น เที่ยง ท้องแท้ เที่ยง ทุกข์ระทม เที่ยว ท่อง ทั่ว ถิ่น ฐาน เป็นต้น

ตารางที่ 2 เทียบเพลงไม่ลืมสุขโขทัย และ คนสุขโขทัย ของสรวง สันติ (ต่อ)

เพลง	เนื้อร้อง	ลักษณะเพลง
คนสุขโขทัย (ต่อ)	(ส) <u>ไม่นุ่งผ้าถุง นุ่งกระโปรงแทน เลยสั่งเหล้ามาดอง ตากิมองเวที เวลาประมาณสี่ทุ่ม ผม</u> <u>เมาเต็มที่ ไอ้เที่ยงมันก็เลยทวง</u> (ต) เที่ยงเขาทวงอะไรเล่าลุง (ส) <u>ทวงเงิน ที่สมทบทุนที่จะไปทอดกฐินที่นครปฐม ผมควักให้ทันที</u> (ต) ให้เขาไปเท่าไร (ส) <u>นับไม่ทัน ตามัวแต่มองบนเวที ไอ้เที่ยงมันก็บอกปวดท้อง ขอตัวไปถ่าย นั่งคอยให้เที่ยง</u> <u>จนหัวทิ่ม มันไม่มาสักที ผมง่วงเต็มทน เลยไปตามไอ้เที่ยง เดินถามเขาดูจนทั่ว ก็ไม่เจอไอ้</u> <u>เที่ยง เลยรีบมาโรงพักพญาไทเนี่ย</u> (ต) ไอ้เที่ยง นามสกุลอะไร พักที่ไหน อาชีพอะไรเล่าลุง ? (ส) <u>ไอ้เที่ยง นามสกุล ทุกข์ระทม พักอยู่เขาทอง อาชีพ (อิม) ขอทาน</u> (ต) เอ้อแล้วลุงละชื่อนามสกุลอะไร บ้านอยู่ที่ไหน อาชีพอะไรเล่าลุง ? (ส) <u>ผมชื่อ ทองแท่ง นามสกุล ท้อทุกทาง มีอาชีพเผ่าถ่าน อยู่สุขโขทัย ถูกเมียทอดทิ้ง หนี</u> <u>ความทุกข์ เลยมาเที่ยวกรุงเทพฯ</u> (ต) เอาละ เอาละ เอาละลุง จะตามจับนายเที่ยงมาดำเนินคดีให้แน่ (ส) <u>ไม่ ไม่ ไม่ต้องละหมุ่ท่วม นึกว่าทำทาน แค้นก็อย่าเต็มทน ช่วยสงเคราะห์ผมทีเถอะ</u> (ต) ช่วยอย่างไรงละลุง (ส) <u>ช่วยฝากรถบรรทุกกลับสุขโขทัย อี้อยู่ ท่อกรุงเทพฯเต็มทน</u> (ต) เอ้อ มารารถอนแท็กซี่ น่าจะเปลี่ยนชื่อเป็นนายทองแท่ง มารารถอน (ร้อง) ไอ้เพื่อนเกลอ ไม่น่าทำกัน ฟังดูสิท่าน เพื่อนกันแท้ๆ หลอกจนเชื่อปล่อย แล้วลอยแพ ทำ และดุ่มเป๊ะใจปรวนแปร เสียดรักแน่นกันมาตั้งนาน เอ้าแยกเพียงแยกบ๊องกัน รู้เท่าไม่ทัน <u>เกาะวัดบรรทุกกลับสุขโขทัย</u> (ส-พูด) <u>พอกันทีนะไอ้เที่ยง ถึงแล้วสุขโขทัย ขอบใจเนื้อหมุ่ท่วม</u>	

ในเพลงทั้ง 2 เพลง โดยเพลงไม่ลืมสุขโขทัย จะมีเนื้อเป็นภาษาสุขโขทัย และใช้การร้องด้วยสำเนียงภาษาถิ่นสุขโขทัย ในส่วนเพลงคนสุขโขทัย จะใช้ให้บทพูด ดังที่ผู้เขียนทำสัญลักษณ์ตัวหนาและขีดเส้นใต้ เพื่อสื่อให้เห็นว่าเป็นภาษาสุขโขทัยในบทเพลง โดยการใช้การพูดเป็นภาษาถิ่นสุขโขทัย แต่ทั้งสองเพลง เป็นการนำภาษาถิ่นไปสอดแทรก ที่เป็นทั้งบันทึกประวัติศาสตร์ภาษา และสะท้อนเป็นสำเนียงภาษาในเพลง ทั้งเป็นเสน่ห์ของการร้องเพลงของสรวง สันติ ในแบบที่นำเสนอความเป็นคนพื้นถิ่น ซึ่งเป็นคนสุขโขทัยโดยกำเนิด และเป็นวิธีการรักษาหรืออนุรักษ์ภาษาผ่านเพลงด้วย ในส่วนเพลงคนสุขโขทัย จะมีการผูกภาษาหรือเล่นคำให้สอดคล้องกันโดยใช้ “ท” เป็นการเดินทำนองพูด ทุกข์ระทม เที่ยง หมุ่ท่วม สมทบทุน ทอดกฐิน ปวดท้อง ถ่าย หัวทิ่ม เป็นต้น แต่เพลงของสรวงทั้งสองเพลง ดังนั้นสองเพลงดังกล่าวจึงผสมกลิ่นอายของเพลงพื้นถิ่นดังปรากฏ

ในส่วนเพลงภาษาสุขโขทัย ยังมีเป็นปรากฏการณ์ต่อเนื่องมา ประหนึ่งได้ต้นแบบมาจากเพลงของสรวง สันติ โดยเมื่อคราวที่ผู้เขียนได้กลับไปบ้านเกิดสุขโขทัย ร่วมงานครบรอบอุทิศศพพการีชน ปิยชน (พระครูสุพัฒน์พิธาน น้ำทองดี อดีตเจ้าอาวาสวัดคลองตะเคียน ระหว่าง พ.ศ. 2529-2541 พ่อใบ-แม่พลอย ค้างลอย) เมื่อ วันอาทิตย์ที่ 29 พฤศจิกายน 2563 ได้ว่าจ้างเครื่องเสียง มาใช้เป็นเครื่องมือสื่อสารในงาน และได้มีการเปิดเพลงประกอบ โดยเปิดเพลงที่เกี่ยวกับทำนองภาษาถิ่นสุขโขทัย เมื่อฟังในหลายๆ เพลง จึงให้สนใจ ไปสืบค้นในระบบออนไลน์ทำให้เห็นว่ามิเพลงในลักษณะท้องถิ่นสุขโขทัยอีกจำนวน

มาก เช่น คนหนองกลับ (อ.สุวรรณโลก จ.สุโขทัย) โดยนักร้อง ตะหลิว บานแย้ม และยังมีอีกหลายเพลงในนักร้องท่านเดียวกันนี้ (ตะหลิว บานแย้ม) เช่น เพลง ส่วยจริงหนอเหล่า เพลง กลับบ้านเร้าเฮอะ เพลง แก่รักข้าเมาะ เพลง น้ำตาหล่นปนข้าวเปลือก เพลง น้ำท่วมสุโขทัย เป็นต้น ทั้งหมดถูกนำเสนอด้วยสำเนียงท้องถิ่นสุโขทัยตลอดทั้งเพลง วิธีการที่นักร้องนำเสนอของความเป็นสุโขทัย อาจจะไม่ได้รับความนิยมในวงกว้าง แต่ทั้งหมดได้สะท้อนถึงความเป็นพื้นถิ่นสุโขทัย และสำเนียง “ภาษาถิ่นสุโขทัย” ที่ใช้กันอยู่หลายพื้นที่ อาทิในเขตจังหวัดสุโขทัย บางพื้นที่ของพิษณุโลก กำแพงเพชร ตาก อุตรดิตถ์ พิจิตร นครสวรรค์ เป็นต้น โดยเป็นภาษาที่มีเอกลักษณ์ เหน่อ แข็ง ห้วน และเร็ว เหน่อ แต่ไม่เหมือนสุพรรณ สำเนียงคล้ายภาษาโคราช แต่ไม่ทั้งหมด รวมทั้งมีคำศัพท์เป็นของตัวเอง เช่น เสือ เป็น เสือ / เสือ เป็น เสือ กระบว (หลุม) ไ๋ (ล่อ) สำเนียงสุโขทัยมี ปรากฏวิเศษณ์เฉพาะตัวเช่น มือหรือเมาะ=มัย ไหม เช่น ไปด้วยกันเมาะ=ไปด้วยกันไหม เกียหรือไก่อ=หรือ จริงหรือ เช่น ไปวัดมาเกีย=ไปวัดมาหรือ เป็นต้น และยังมีอีกมาก ซึ่งอาจประมวลสรุปได้ว่า (1) ลักษณะภาษาถิ่นสุโขทัย จะเป็นคำเดี่ยว คำโดด และออกเสียงไม่ต้องกับวรรณยุกต์ จะมีเอกลักษณ์ “เหน่อ-แข็ง-ห้วน” (2) ภาษาถิ่นสุโขทัย จะเป็นภาษาที่สะท้อนถึงบุคลิกภาพ ที่ อาจดูดุดัน ถ้าคนไม่คุ้นชินจะมองว่าดุดัน หรือดูเหมือนดุดตลอดเวลา ซึ่งเป็นลักษณะของบุคลิกภาพของภาษาหรือลักษณะของสำเนียง ด้วยความที่ผู้เขียนเป็นคนถิ่นบ้านสวนสุโขทัย จึงเชื่อว่าภาษาและบุคลิกในภาษาจึงเป็นเรื่องที่ใกล้เคียงกัน

3. ภาษาภาษาถิ่นสุโขทัย จะเป็นภาษาที่ยัง นิยมและใช้กันแพร่หลาย แต่ในเวลาเดียวกันก็กลืนกลาย หายไปเป็นภาษาสมัยใหม่ ตามภาษาทีวี อันเป็นลักษณะพัฒนาการทาง ภาษาปกติทั่วไปของภาษาที่ปรากฏในโลกนี้ ภาษาถิ่นสุโขทัย (บ้านสวน) ยังอาจมี อีกหลายศัพท์ ที่ต้องใช้การศึกษาค้นคว้าเทียบเคียงเพิ่มเติม ซึ่งผู้เขียนเห็นว่า น่าจะเป็นการอนุรักษ์ และเห็นว่าเป็นประโยชน์ จึงนำมาเทียบเคียง ถ้ามจากคนเก่าๆ ที่อยู่กับชุมชนมาตลอด ส่วน ผู้เรียบเรียงเคยใช้ชีวิตในชุมชนระยะสั้น เมื่อเทียบกับระยะทางของ ชีวิต อาจถูกตีความว่าเป็นคนนอกชุมชน ด้วยภาษามีพัฒนาการ ตามช่วงเวลาที่เหมาะสม และปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบัน ที่กระแส ของวัฒนธรรมทีวี ระบบสื่อ ออนไลน์ และการเข้าถึงทำให้ภาษามีพัฒนาการเปลี่ยนผ่านอย่างรวดเร็ว ซึ่งอีกมุมหนึ่งก็ต้องบันทึกรักษาไว้เพื่อเป็นความรู้ ความเข้าใจ และสะท้อนถึงช่วงเวลาผ่านภาษาและพัฒนาการของภาษาในชุมชนภาษาถิ่นสุโขทัยต่อไปดังปรากฏ ผ่านเพลง ของสรวง สันติ ที่นำมาศึกษา

บทสรุป

สำเนียงภาษาถิ่นสุโขทัย มีสำเนียงเป็นเอกลักษณ์ น่าฟัง เมื่อใครสนใจฟัง สืบค้นได้ทางสื่อออนไลน์ได้ตามความสนใจ เนื่องด้วยปัจจุบันโลกของภาษา หรือวิถีชีวิตได้ถูกบันทึกผ่านระบบออนไลน์ จึงทำให้ภาษาที่อาจเป็นพื้นถิ่นแต่เดิม ต้องลงไปในพื้นที่ได้กลายเป็นภาษาที่ถูกสื่อสารในสาธารณะ สามารถบันทึกเสียงต้นฉบับไว้ได้ จากคนที่เป็นเจ้าของ จึงทำให้ง่ายต่อการศึกษา และใช้ภาษาเหล่านั้นมาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารได้ด้วย หรือทวนสอบต่อองค์ความรู้ในเชิงพัฒนาการของภาษาถิ่นสุโขทัย รวมทั้งภาษาถิ่นอื่นๆ ที่ถูกแทนที่ หรือกำลังมีการปรับเปลี่ยนเพื่อรองรับกับสถานการณ์ของภาษาโลก ที่เรียกว่า เทคโนโลยีของการสื่อสารทำให้ภาษามีพลวัตในตัวเอง จนกระทั่งกลายเป็นสำเนียงใหม่ คำศัพท์เดิม หรือศัพท์เป็นการเชื่อมระหว่างภาษาถิ่น กับภาษาทางราชการที่นับวันจะเปลี่ยนไป การบันทึกสิ่งที่เคยมีในอดีตเพื่อเชื่อมต่อมาสู่ปัจจุบันจะสะท้อนให้ถึงถึงพัฒนาการความเป็นมา เชื่อมต่อเป็นพัฒนาการที่หนึ่งต้องการย้อนทวนว่าเคยมี เช่นนี้ในอดีตผ่านการบันทึกเล่าเรื่อง และพัฒนาการต่อเนื่องมาเป็นเช่นปัจจุบันในเพลงภาษาถิ่นที่ปรากฏในเพลง ของสรวง สันติ ไม่ลืมคนสุโขทัย และคนสุโขทัยตามที่ได้ยกมาศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- เคียง ชานี. (2543). สำเนียงพูดคนสุโขทัย. *วารสารศิลปวัฒนธรรม*, 22(1), 92-94.
- จิตกวี กระจำเมฆ. (2560). อนุรักษ์และสืบทอดภาษาถิ่น : ภาษาลาวครั้ง อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม. *วารสารวิชาการและวิจัย มทร.พระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 2(2), 10-26.
- จุฑารัตน์ เกตุปาน. (2542). การศึกษาวิเคราะห์ร่องรอยภาษาสมัยสุโขทัยจากคำโบราณในจารึกสมัย กรุงสุโขทัยที่ไม่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ, อรประพิน กิตติเวช และ จุฑามณี อ่อนสุวรรณ. (2560). ปัจจัยทางสังคมและทัศนคติของชาวกำแพงแสนต่อภาษาไทยถิ่นของตน. *Veridian E-Journal, Silpakorn University มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ (ฉบับภาษาไทย)*, 10(2), 1785-1802.
- ชมพูนุท ธารีเอียร. (2556). ตัวนำส่วนเติมเต็มในภาษาไทยถิ่นอีสาน. *วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี*, 9(1), 149-172.
- ดิเรก ค้างลอย และ พระปลัดระพิน พุทธิสารโร. (2563). *ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นบ้านสวน สุโขทัย*. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เดือนเพ็ญ รักษ์แพทย์. (2541). *การศึกษาระบบเสียงภาษาสุโขทัยและเปรียบเทียบกับภาษานครศรีธรรมราช*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ตามใจ อวิรุทธิโยธิน. (2564). ภาพรวมการศึกษาภาษาไทยถิ่นใต้. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี*, 13(1), 1-31.
- บุญเหลือ ใจมโน. (2560). การเปรียบเทียบคำลักษณนามในภาษาไทย 4 ถิ่น. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง*, 6(1), 73-90.
- พระมหาเทวประภาส มากคล้าย. (2558). แนวทางการเสริมสร้างสมานฉันท์โดยใช้กลไกอัตลักษณ์วัฒนธรรมปักลองมังคละ : ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนภาษาถิ่นสุโขทัย ลุ่มน้ำน่านตอนบน ในจังหวัดอุตรดิตถ์. *Veridian E-Journal, Silpakorn University มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ (ฉบับภาษาไทย)*, 8(3), 249-266.
- พระสิทธิศักดิ์ ธมมทายาท (พรมสิทธิ์), เรืองเดช ปิ่นเชื่อนขัตติย์ และ ปรีชา คะเนตนอก. (2563). การศึกษาภาษาถิ่นในจังหวัดนครราชสีมาตามแนวภูมิภาษาศาสตร์. *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 5(2), 92-107.
- พระหน่อแสง อคฺคเสโน, ธนาภัสสร สนธิรักษ์ และ ศุภาวีร์ เลิศผาติวงศ์. (2563). การศึกษาภาษาถิ่นบ้านหนองเนิน ตำบลหัวถนน อำเภอท่าตะโก จังหวัดนครสวรรค์. *วารสาร มจร มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์*, 6(1), 51-70.
- พิณรัตน์ อัครวัฒนากุล. (2557). การเปรียบเทียบคำศัพท์และเสียงในภาษาจีนและภาษาไทยถิ่นภาษาอื่นๆ ที่พูดในจังหวัดน่าน. *วารสารอักษรศาสตร์*, 43(2), 105-171.
- พิเศษ เจียจันทร์พงษ์. (2543). *วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญา จังหวัดอุตรดิตถ์*. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ กรมศิลปากร.
- มูจลินทร์ ลักษณะวงษ์. (2538). การศึกษาเปรียบเทียบคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นในจังหวัดสกลนคร. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับภาษาไทย*, 30(2), 7-20.
- รัชนิชา เฉยรอด. (2562). ระบบวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นควนโดน บ้านควนโดนใน ตำบลควนโดน อำเภอควนโดน จังหวัดสตูล. *วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์*, 36(1), 107-127.

- วัชรญาณ. (2566). *วรรณคดีเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน พระไวยถูกเสน่ห์*. สืบค้น 3 มกราคม 2566. จาก <https://citly.me/RLFjw>.
- วัฒนชัย หมั่นยิ่ง. (2565). คำศัพท์ภาษาถิ่นสุโขทัย. *วารสารอารยธรรมศึกษา โขง-สาละวิน*, 13(1), 75-95.
- วัฒนชัย หมั่นยิ่ง. (2565). ระบบเสียงและโครงสร้างพยางค์ในภาษาถิ่นสุโขทัย. *วารสารศิลปศาสตร์*, 22(3), 446-472.
- วิไลวรรณ ขนิษฐนันท์. (2529). *วิวัฒนาการพิธีทำขวัญของคนไทย* (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมชาย เดือนเพ็ญ. (2559). *สำเนียงสุโขทัยเก่าแก่แค่ไหน*. สืบค้น 3 มกราคม 2566. จาก <https://pantip.com/topic/34911208>.
- สุพิชญา ไกรกล และ สุพัตรา อินทนะ. (2558). การเปรียบเทียบคำศัพท์ตามหมวดต่างๆ ของภาษาถิ่นผู้ไทในจังหวัดอำนาจเจริญ กับภาษาไทยมาตรฐาน. *วารสารสารสนเทศ*, 14(1), 57-68.

